

VAT we Włoszech (Foreign VAT – Italy)

Stan na: 1 września 2024 r.

Zakres tematyczny

System VAT we Włoszech obejmuje m.in.:

- dostawy towarów,
- wewnątrzwspólnotowe dostawy i nabycia,
- import i eksport towarów,
- usługi świadczone na rzecz klientów zagranicznych,
- szczególne procedury VAT.

Szczególne procedury VAT

- procedura roczna,
- metoda kasowa (cash accounting),
- procedury dla rolników i rybaków,
- procedura marży dla biur podróży,
- procedura marży dla towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków,
- specjalna procedura dla publikacji,
- One Stop Shop (OSS),
- przekazanie przedsiębiorstwa jako całości (TOGC),
- krajowy mechanizm odwrotnego obciążenia,
- mechanizm split payment.

Rejestracja VAT

Progi rejestracji VAT

- standardowa rejestracja VAT: **0 EUR** (brak progu),
- sprzedaż wysyłkowa towarów i usługi TBE w UE (dla firm z UE): **10 000 EUR**,
- istotne nabycia wewnątrzwspólnotowe: **10 000 EUR**.

TICK EU SP.ZO.O.

ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań

+48 504 426 155, <https://www.taxopolis.eu>

Stawki VAT we Włoszech

- **stawka podstawowa:** 22%
- **stawki obniżone:** 10%, 5%, 4%
- **stawka 0%:** stosowana w określonych przypadkach (np. eksport).

Deklaracje VAT

Okresy rozliczeniowe

- deklaracja roczna (elektroniczna) – wszyscy podatnicy,
- deklaracje kwartalne – wszyscy podatnicy.

Terminy składania deklaracji

- deklaracja roczna: **do 30 kwietnia**,
- deklaracje kwartalne:
do ostatniego dnia drugiego miesiąca po zakończeniu kwartału,
przy czym za II kwartał termin przypada **16 września**.

Płatności VAT

Okresy płatności

- miesięczne lub kwartalne (opcjonalnie),
- płatność roczna,
- zaliczka roczna (wszyscy podatnicy).

Terminy płatności

- podatnicy miesięczni: **16. dzień następnego miesiąca**,
- podatnicy kwartalni:
 - I kwartał – 16 maja,
 - II kwartał – 20 sierpnia,
 - III kwartał – 16 listopada,
 - IV kwartał – **16 marca następnego roku**,
- zaliczka roczna: **27 grudnia**.

Zwrot VAT

Zwrot VAT zapłaconego za granicą przez rezydentów włoskich

- **UE:** do 30 września następnego roku (wniosek elektroniczny),
- **poza UE:** do 30 września następnego roku (jeśli obowiązuje zasada wzajemności – wniosek papierowy).

Zwrot VAT zapłaconego we Włoszech przez podmioty zagraniczne

- **firmy z UE:** do 30 września następnego roku (wniosek elektroniczny),
- **firmy spoza UE:** do 30 września następnego roku (wniosek papierowy, jeśli obowiązuje wzajemność).

Minimalne kwoty zwrotu

- okres krótszy niż 12 miesięcy: **400 EUR**,
- pełny rok: **50 EUR**.

Intrastat

Progi zgłoszeniowe

Wysyłki (dispatches):

- towary i usługi powyżej **50 000 EUR** w kwartale lub w jednym z czterech poprzednich kwartałów.

Nabycia (acquisitions):

- towary: **350 000 EUR** w poprzednich czterech kwartałach,
- usługi: **100 000 EUR** w poprzednich czterech kwartałach.

Terminy składania Intrastat

- miesięcznie lub kwartalnie,
- termin: **25. dzień następnego miesiąca**.

Kary i sankcje

Brak złożenia deklaracji VAT po 90 dniach

- gdy VAT jest należny: **120%–240% podatku**, min. **250 EUR**,
- gdy VAT nie jest należny: **250–2 000 EUR**.

Nieterminowa zapłata VAT

- **30% niezapłaconej kwoty.**

Deklaracja nierzetelna lub oszukańcza

- **90%–180% należnego VAT.**

Błędy na fakturach

- kary zależne od rodzaju i charakteru błędu.

Operacje niepodlegające lub zwolnione z VAT – sankcje

Nieprawidłowości w rozliczeniach VAT

- w przypadku gdy VAT został rozliczony poprawnie, ale wystąpiły błędy formalne:
90%–180% należnego VAT,
minimalna kara: **500 EUR,**
- brak dokumentacji lub niepełna dokumentacja:
5%–10% nieudokumentowanej kwoty,
minimalna kara: **500 EUR,**
- brak rejestracji VAT: **250–2 000 EUR.**

Mechanizm odwrotnego obciążenia (reverse charge)

- brak zastosowania mechanizmu reverse charge przy pełnym prawie do odliczenia VAT,
- błędne lub nieprawidłowe zastosowanie mechanizmu.

Nieprawidłowe odliczenie VAT

- dotyczy wszystkich przedsiębiorców,
- kara: **90% nieprawidłowo odliczonego VAT.**

Terminy rejestracji VAT

Obowiązek rejestracyjny

Każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą ma obowiązek wystąpić o nadanie numeru VAT we właściwym urzędzie skarbowym poprzez złożenie zgłoszenia rozpoczęcia działalności.

- termin: **do 30 dni od rozpoczęcia działalności lub od dnia założenia spółki,**
- kara za brak lub opóźnienie rejestracji: **od 500 EUR do 20 000 EUR.**

VAT we Włoszech – informacje administracyjne

Organ podatkowy

Podatek VAT we Włoszech administrowany jest przez **Włoską Agencję Skarbową (Agenzia delle Entrate)**.

Adres pocztowy (zwroty VAT dla firm spoza UE):

Agenzia delle Entrate
Centro Operativo di Pescara
Via Rio Sparto, 21
65129 Pescara, Włochy

Telefon: +39 085 5771

Strony internetowe:

www.agenziaentrate.gov.it
www.finanze.it

Infolinia (Włochy): 800 89 41 41

Infolinia (zagranica): +39 06 96 66 89 33

Kontakt e-mail: dostępny w sekcji „Kontakt” na stronie urzędu.

Rejestracja VAT – dostawy krajowe

Każda osoba fizyczna lub prawna, która dokonuje opodatkowanych dostaw towarów lub usług we Włoszech, może być zobowiązana do rejestracji VAT.

Każdy, kto prowadzi działalność gospodarczą, artystyczną lub zawodową, musi:

- złożyć zgłoszenie rozpoczęcia działalności,
- uzyskać numer VAT,
- wskazać odpowiedni **kod działalności (codice attività)** określający charakter prowadzonej działalności.

Grupy VAT

Podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie mogą utworzyć **grupę VAT**, która dla celów podatkowych traktowana jest jak jeden podatnik.

Uwaga: Wartość usług otrzymanych od zagranicznych dostawców jest uwzględniana w obrocie podlegającym VAT przy ustalaniu obowiązku rejestracji.

Po rejestracji podatnik:

- nalicza VAT według właściwej stawki,
- ma prawo do odliczenia VAT naliczonego od kosztów związanych z działalnością opodatkowaną.

Dostawy opodatkowane i zwolnione z VAT

Dostawy opodatkowane

Za opodatkowane uznaje się wszystkie dostawy towarów i usług realizowane we Włoszech, **z wyjątkiem dostaw zwolnionych z VAT**.

Główne kategorie dostaw zwolnionych

- usługi finansowe,
- usługi ubezpieczeniowe,
- dzierżawa i najem gruntów,
- sprzedaż i wynajem nieruchomości,
- gry losowe,
- edukacja,
- usługi medyczne (lekarze, dentyści i inni pracownicy ochrony zdrowia),
- usługi pocztowe.

Przeniesienie przedsiębiorstwa (TOGC)

Przeniesienie przedsiębiorstwa jako całości (Transfer of a Going Concern) podlega szczególnym zasadom VAT.

Szczegóły zostały omówione w odrębnej sekcji.

Sprzedaż wysyłkowa (distance selling)

Dla wewnątrzwspólnotowej sprzedaży towarów oraz usług:

- nadawczych,
- telekomunikacyjnych,
- elektronicznych (BTE),

obowiązuje próg **10 000 EUR** dla firm z siedzibą w UE.

VAT może być rozliczany:

- lokalnie, albo
- za pośrednictwem procedury **OSS (One Stop Shop)**, co eliminuje konieczność rejestracji VAT w każdym państwie UE.

Import towarów – IOSS

Dla sprzedaży wysyłkowej towarów importowanych o wartości do **150 EUR** możliwe jest rozliczenie VAT poprzez procedurę **IOSS**.

W określonych przypadkach sprzedaży za pośrednictwem platform internetowych obowiązują szczególne zasady dotyczące podmiotu zobowiązanego do rozliczenia VAT. Podmioty spoza UE mogą być zobowiązane do ustanowienia pośrednika w UE.

Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów

Rejestracja VAT we Włoszech może być wymagana, jeśli:

- podmiot nieposiadający włoskiego VAT dokonuje nabyć wewnątrzwspólnotowych,
- wartość nabyć przekracza obowiązujący próg.

Po rejestracji:

- VAT należny musi zostać rozliczony przez nabywcę.

Magazyny konsygnacyjne i call-off stock

- standardowe przemieszczenie towarów do Włoch w celu późniejszej sprzedaży traktowane jest jak wewnątrzwspólnotowe nabycie → **obowiązek rejestracji VAT**,
- w przypadku **call-off stock** rejestracja VAT po stronie dostawcy z UE nie jest wymagana – VAT rozlicza włoski odbiorca w momencie pobrania towaru.

Dostawa z montażem

Dostawa towarów wraz z montażem podlega włoskiemu VAT, jeśli montaż odbywa się we Włoszech.

- dostawcy z UE mogą uniknąć rejestracji, jeśli VAT rozlicza nabywca w ramach reverse charge,
- dostawcy spoza UE **muszą** zarejestrować się do VAT we Włoszech.

Rejestracja dobrowolna

Włoskie przepisy **nie przewidują dobrowolnej rejestracji VAT**, ponieważ nie obowiązuje krajowy próg zwolnienia.

Zagraniczne przedsiębiorstwa – obowiązek rejestracji VAT

Firma zagraniczna musi zarejestrować się do VAT we Włoszech m.in. gdy:

- przekracza próg sprzedaży wysyłkowej,
- przemieszcza własne towary do Włoch,
- importuje towary do Włoch,
- sprzedaje towary znajdujące się we Włoszech osobom prywatnym,
- dokonuje wewnątrzwspólnotowych dostaw lub nabyć,
- świadczy określone usługi na rzecz konsumentów (np. BTE).

Konsolidacja VAT (VAT consolidation)

Zasady ogólne

Włoskie przepisy VAT przewidują **szczególny system rozliczeń VAT**, który upraszcza rozliczenia dla podmiotów pozostających pod wspólną kontrolą.

Spółki uczestniczące w konsolidacji:

- pozostają **w pełni autonomiczne** pod względem prawnym i podatkowym,
- nadal samodzielnie podlegają wszystkim obowiązkom podatkowym,
- uczestniczą w **rozliczeniach VAT na poziomie grupy**.

Warunki uczestnictwa

- spółki kapitałowe oraz oddziały mogą przystąpić do konsolidacji VAT, jeżeli **co najmniej 50% ich udziałów** jest posiadane – bezpośrednio lub pośrednio – przez inną spółkę,
- warunek ten musi być spełniony **nieprzerwanie od co najmniej 1 lipca roku poprzedzającego** rok, w którym stosowana jest konsolidacja.

Spółki z siedzibą w UE

Spółki z siedzibą w UE mogą uczestniczyć w konsolidacji VAT, jeżeli:

- posiadają stałą obecność we Włoszech,
- ustanowiły przedstawiciela podatkowego lub
- dokonały bezpośredniej identyfikacji VAT we Włoszech.

Rozliczenia w ramach konsolidacji

- płatności okresowe (miesięczne lub kwartalne) oraz rozliczenie roczne dokonywane są przez **spółkę dominującą**,
- spółka dominująca ustala VAT należny lub nadwyżkę podatku grupy, sumując zobowiązania i należności wszystkich spółek uczestniczących,
- zobowiązania i nadwyżki VAT są przekazywane do spółki dominującej.

Zabezpieczenia i odpowiedzialność

- jeżeli w trakcie roku nadwyżki VAT jednych spółek są kompensowane zobowiązaniami innych, wymagane jest **zabezpieczenie (gwarancja)**,
- gwarancje składają zarówno spółki uczestniczące, jak i spółka dominująca,
- spółki zależne oraz spółka dominująca składają **własne deklaracje roczne**,
- spółka dominująca składa dodatkowo zestawienie okresowych rozliczeń grupy wraz z gwarancjami,
- w przypadku braku zapłaty VAT przez spółkę dominującą, spółki zależne odpowiadają **solidarnie** za przypadającą na nie część zobowiązania,
- kary nakładane są wyłącznie na spółkę dominującą; wobec spółek zależnych stosuje się jedynie procedurę odzyskania należności wraz z odsetkami.

Grupa VAT (VAT grouping)

Podstawa prawna

Od 2017 r. we Włoszech obowiązuje reżim **grupy VAT**, wdrażający art. 11 Dyrektywy 2006/112/WE.

Przystąpienie do grupy VAT

- wybór reżimu musi zostać zgłoszony **do 30 września roku poprzedzającego rok**, od którego ma obowiązywać,
- opcja obowiązuje przez **3 lata** i odnawia się automatycznie, o ile nie zostanie cofnięta,
- cofnięcie opcji powoduje **rozwiązanie całej grupy VAT**.

Warunki utworzenia grupy VAT

Grupę VAT mogą utworzyć podatnicy:

- posiadający siedzibę we Włoszech,
- powiązani **finansowo, ekonomicznie i organizacyjnie**.

Powiązania:

- **finansowe** – relacja kontroli istniejąca od co najmniej 1 lipca roku poprzedniego; podmiot kontrolujący musi mieć siedzibę we Włoszech lub w kraju z umową o wymianie informacji,
- **ekonomiczne** – ta sama działalność, działalności komplementarne lub wzajemnie zależne,
- **organizacyjne** – wspólna koordynacja decyzyjna.

Jeżeli istnieje powiązanie finansowe, pozostałe powiązania **domniemywa się**, o ile nie zostanie złożony wniosek o ich wykluczenie.

Skutki podatkowe

- transakcje między członkami grupy są **pomijane dla celów VAT**,
- podatnikiem VAT jest **grupa jako całość**,
- grupa VAT otrzymuje **jeden numer VAT**.

Zasada „all in – all out”: jeżeli podmiot spełniający warunki nie przystąpi do grupy, korzyści podatkowe są oceniane tak, jakby do niej należał.

Relacja do konsolidacji VAT

Wprowadzenie grupy VAT **nie wyklucza** możliwości stosowania wcześniejszego systemu konsolidacji VAT, który nadal pozostaje dostępny.

Rejestracja oddziałowa (divisional registration)

Zasady

Pod pewnymi warunkami we Włoszech możliwa jest **rejestracja oddziałowa**.

Podmiot:

- posiada **jeden numer VAT**,
- może prowadzić **kilka rodzajów działalności**.

Kody VAT i ewidencja

- podatnik może prowadzić **odrębne ewidencje księgowe** dla różnych działalności,
- należy wybrać **odpowiednie kody działalności VAT (codice attività)**,
- wszystkie kody muszą zostać zgłoszone w deklaracji rozpoczęcia działalności,
- przy wielu kodach VAT należy wypełnić **oddzielne formularze** dla każdego kodu przy składaniu rocznej deklaracji VAT.

Rejestracja VAT – podmioty zagraniczne

Identyfikacja bezpośrednia

Podmioty niemające siedziby we Włoszech, ale prowadzące działalność w:

- innym państwie UE lub
- państwie spoza UE, z którym Włochy zawarły umowy o współpracy podatkowej,

muszą dokonać **bezpośredniej identyfikacji VAT** (art. 35-ter Dekretu 633/1972).

Wymagane jest złożenie formularza **ANR/3** lub **ANR/S**:

- przed rozpoczęciem działalności we Włoszech,
- formularz służy także do zgłaszania zmian oraz zakończenia działalności.

Procedura rejestracji VAT dla podmiotów zagranicznych

Gdzie złożyć dokumenty

Agenzia delle Entrate
Centro Operativo Servizi Fiscali di Pescara
Via Rio Sparto, 21
65100 Pescara
Włochy

Dokumenty można:

- złożyć osobiście,
- wysłać listem poleconym.

Za datę złożenia uznaje się **datę wysyłki**.

Wymagane dokumenty

- oryginalne zaświadczenie z urzędu skarbowego kraju siedziby potwierdzające rejestrację VAT,
- oryginalne zaświadczenie z izby handlowej kraju siedziby (z danymi osób uprawnionych do reprezentacji),
- tłumaczenia na język włoski obu dokumentów, podpisane przez tłumacza + kopia jego dokumentu tożsamości,
- kopia dokumentu tożsamości osoby uprawnionej do reprezentacji (poświadczona),
- oświadczenie zawierające:
 - opis działalności prowadzonej w kraju siedziby,
 - opis działalności planowanej we Włoszech,
 - powody rejestracji VAT,
 - dane adresowe do korespondencji,
 - potwierdzenie braku stałego zakładu we Włoszech.

Ustanowienie przedstawiciela podatkowego (Fiscal Representative)

Zasady ogólne

Przedstawiciel podatkowy ponosi **solidarną odpowiedzialność** wraz z podatnikiem za zobowiązania wynikające ze stosowania włoskich przepisów VAT.

- podmioty mające siedzibę **poza UE**, które prowadzą działalność we Włoszech, **muszą ustanowić lokalnego przedstawiciela podatkowego**,
- przedstawiciel odpowiada za prawidłowe rozliczenia VAT, deklaracje oraz płatności.

Sankcje za brak rejestracji VAT

Nie zgłoszenie rozpoczęcia działalności

Brak poinformowania włoskich organów podatkowych o rozpoczęciu działalności skutkuje karą:

- od **500 EUR do 2 000 EUR**.

Wyrejestrowanie z VAT

Zakończenie działalności

W przypadku zaprzestania działalności podatnik ma obowiązek:

- złożyć wniosek o wyrejestrowanie z VAT (**formularz AA7/10**),
- termin: **do 30 dni od daty zakończenia działalności**,
- formularz można złożyć **elektronicznie**.

Obowiązki po zakończeniu działalności

- deklaracja roczna VAT za rok zakończenia działalności musi zostać złożona w standardowym terminie,
- jeśli zakończona zostaje tylko część działalności, a pozostała część jest kontynuowana, należy zgłosić **zmianę danych**, a nie zakończenie działalności.

Obowiązki ewidencyjne i księgowe

Księgi rachunkowe

Każdy podmiot zarejestrowany do VAT we Włoszech ma obowiązek prowadzić ewidencję księgową.

Dla celów VAT należy przechowywać:

- rejestry VAT (zakupów, sprzedaży, przychodów),
- kopie wszystkich faktur sprzedażowych,
- kopie wszystkich faktur zakupowych.

Standardowa dokumentacja księgowa jest zazwyczaj wystarczająca, choć niektóre branże mogą podlegać dodatkowym wymaganiom.

Okres przechowywania dokumentów

- dla celów podatkowych: do **31 grudnia piątego roku** po roku złożenia deklaracji VAT,
- w przypadku braku deklaracji: do **31 grudnia siódmego roku** po roku, w którym deklaracja powinna zostać złożona,
- dla celów prawnych: dokumentacja musi być przechowywana **przez 10 lat** od daty ostatniego zapisu.

Włoski urząd skarbowy dopuszcza **elektroniczne archiwizowanie** faktur i rejestrów VAT.

Faktury VAT

Obowiązek wystawiania faktur

Faktura VAT musi zostać wystawiona:

- dla wszystkich transakcji **B2B**,
- na żądanie – dla sprzedaży **B2C**.

Terminy wystawiania faktur

Faktura może zostać wystawiona:

- **do 12 dni** od daty dokonania transakcji,
- lub, w określonych przypadkach, **do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu transakcji**.

Szczegółowe wymogi dotyczące faktur VAT zostały określone w **Załączniku 14A**.

Waluty obce na fakturach

Jeżeli transakcja realizowana jest w walucie obcej:

- kwoty muszą zostać wykazane na fakturze,
- przeliczenia dokonuje się według **kursu z dnia transakcji**.

Jeżeli dzień transakcji nie jest znany:

- stosuje się kurs z dnia wystawienia faktury,
- w przypadku braku kursu – kurs z najbliższego wcześniejszego dnia.

Faktury elektroniczne

Dla transakcji pomiędzy podatnikami VAT:

- mającymi siedzibę lub stałe miejsce działalności we Włoszech,
- obowiązkowe jest wystawianie **faktur elektronicznych**.

Faktury uproszczone

Faktura uproszczona:

- ma taką samą moc prawną jak standardowa e-faktura,
- zawiera ograniczony zakres danych,
- może być stosowana dla transakcji o wartości **do 400 EUR**.

Faktury zbiorcze

We Włoszech dopuszcza się stosowanie faktur zbiorczych:

- obejmujących kilka transakcji z jednego miesiąca,
- limit wartości: **300 EUR**,
- zamiast wystawiania wielu pojedynczych faktur.

Samofakturowanie (Self-billing)

We Włoszech możliwe jest samofakturowanie:

- faktura wystawiana jest przez nabywcę, a nie dostawcę,
- musi zawierać wszystkie wymagane elementy faktury VAT,
- samofaktura **musi być wystawiona elektronicznie**.

Faktury korygujące (Credit notes)

Faktura korygująca:

- służy do korekty całości lub części wcześniej wystawionej faktury,
- może wynikać z błędu lub obniżenia wartości transakcji,
- musi zawierać wszystkie dane faktury VAT,
- musi być oznaczona jako „**Credit Note**”,
- musi zawierać odniesienie do faktury pierwotnej.

Dowody eksportu i dostaw wewnątrzwspólnotowych

VAT nie jest naliczany przy:

- eksporcie towarów,
- wewnątrzwspólnotowych dostawach towarów,

pod warunkiem spełnienia określonych wymogów dowodowych.

Rodzaje eksportu we Włoszech

1. eksport realizowany przez dostawcę lub w jego imieniu,
2. eksport pomiędzy dwoma rezydentami, gdzie towar wysyłany jest poza UE,
3. eksport dokonany przez nabywcę nierezydenta w ciągu 90 dni od dostawy.

Dowody przemieszczenia towarów (quick fixes UE)

Jeżeli transport organizuje sprzedawca:

- wymagane są **co najmniej dwa niezależne dokumenty** (np. CMR, list przewozowy, konosament, faktura spedytora).

Jeżeli transport organizuje nabywca:

- nabywca musi do **10. dnia następnego miesiąca** złożyć pisemne oświadczenie potwierdzające przemieszczenie towarów,
- dodatkowo wymagane są **dwa niezależne dokumenty transportowe**.

Kontrole podatkowe

Włoska agencja skarbową ma prawo:

- przeprowadzać kontrole ewidencji VAT,
- wchodzić na teren przedsiębiorstwa,
- przeglądać dokumentację.

Kontrole najczęściej obejmują:

- wizyty w siedzibie firmy,
- rozmowy z właścicielami, zarządem i pracownikami,
- przegląd dokumentacji VAT.

Kontrola nie zawsze oznacza pełny audyt.

Obowiązki sprawozdawcze – moment powstania obowiązku podatkowego

Dostawy towarów

Moment powstania obowiązku podatkowego:

- data dostawy lub wysyłki towarów,
- wcześniejszy moment może wystąpić, jeżeli:
 - wystawiono fakturę,
 - otrzymano całość lub część zapłaty.

Świadczenie usług

- obowiązek podatkowy powstaje:
 - z chwilą otrzymania zapłaty (całości lub części),
 - lub w dniu wystawienia faktury, jeżeli została wystawiona wcześniej.

Moment powstania obowiązku podatkowego w transakcjach towarowych i usługowych

W przypadku **wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów** moment powstania obowiązku podatkowego przypada na dzień, w którym rozpoczyna się wysyłka lub transport towarów do innego państwa członkowskiego UE. Jeżeli jednak faktura została wystawiona przed rozpoczęciem transportu, to właśnie data jej wystawienia staje się momentem powstania obowiązku podatkowego.

Dla **ciągłych wewnątrzwspólnotowych nabyć towarów**, trwających dłużej niż jeden miesiąc kalendarzowy, uznaje się, że dostawa została dokonana z końcem każdego miesiąca kalendarzowego.

W przypadku **importu towarów** momentem powstania obowiązku podatkowego jest dzień dopuszczenia towarów do obrotu celnego lub ich zwolnienia z procedury zawieszenia należności celnych.

Przy **usługach objętych mechanizmem odwrotnego obciążenia (reverse charge)** moment powstania obowiązku podatkowego przypada na dzień wykonania usługi, a jeżeli usługi są świadczone w sposób ciągły lub okresowy – na dzień zapłaty. W przypadku **wewnątrzwspólnotowych dostaw towarów** obowiązek podatkowy powstaje zgodnie z zasadami ogólnymi dotyczącymi dostaw towarów.

Dla **ciągłych świadczeń usług trwających dłużej niż jeden rok**, jeżeli nie są dokonywane zaliczki ani płatności częściowe, moment powstania obowiązku podatkowego przypada na koniec roku kalendarzowego.

Okresowe deklaracje VAT

Wszyscy podatnicy VAT, niezależnie od tego, czy rozliczają VAT miesięcznie czy kwartalnie, są zobowiązani do składania **kwartalnych elektronicznych deklaracji VAT**, obejmujących kwartalne zestawienie rozliczeń. Termin złożenia deklaracji przypada na ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca po zakończeniu danego kwartału. Wyjątkiem jest drugi kwartał, dla którego termin został wydłużony do **16 września**.

Niezłożenie deklaracji kwartalnej lub złożenie jej z niepełnymi bądź nieprawidłowymi danymi skutkuje karą pieniężną w wysokości od **500 do 2 000 euro**. Kara ta może zostać obniżona o 50%, jeżeli deklaracja lub korekta zostanie złożona w ciągu 15 dni od upływu terminu.

Po otrzymaniu deklaracji kwartalnej organy podatkowe dokonują kontroli spójności danych zawartych w deklaracji z dokonanymi płatnościami VAT.

Płatności VAT – rozliczenia miesięczne i kwortalne

Płatności VAT dokonywane są **miesięcznie**, jeżeli roczny obrót podatnika przekracza 400 000 euro w przypadku usług lub 700 000 euro w przypadku dostaw towarów i usług. Podatnicy, których obrót nie przekracza tych progów, mogą wybrać rozliczenia **kwortalne**, przy czym kwota VAT należnego podlega zwiększeniu o **1%**.

Podatnicy rozliczający VAT miesięcznie są zobowiązani do zapłaty podatku do **16. dnia miesiąca następującego po miesiącu rozliczeniowym**. W przypadku rozliczeń kwartalnych termin zapłaty przypada na 16. dzień drugiego miesiąca po zakończeniu pierwszych trzech kwartałów (16 maja, 20 sierpnia i 16 listopada), natomiast VAT za czwarty kwartał należy zapłacić do **16 marca następnego roku**.

Transakcje transgraniczne

Do 30 czerwca 2022 r. podatnicy mający siedzibę lub miejsce zamieszkania we Włoszech byli zobowiązani do składania dodatkowych deklaracji obejmujących transakcje z podmiotami zagranicznymi. Obowiązek ten został zniesiony od **1 lipca 2022 r.**, ponieważ wszystkie transakcje sprzedaży i zakupu muszą obecnie być przekazywane za pośrednictwem **faktur elektronicznych**.

Roczna deklaracja VAT

Podstawowym obowiązkiem sprawozdawczym podatników VAT we Włoszech jest **roczna deklaracja VAT**, składana za każdy rok kalendarzowy. Termin jej złożenia upływa **30 kwietnia roku następnego**. Deklaracja sporządzana jest na podstawie ewidencji księgowych prowadzonych zgodnie z włoskimi standardami rachunkowo-podatkowymi.

Obowiązek złożenia deklaracji dotyczy również osób fizycznych i przedsiębiorstw, które w danym roku nie osiągnęły przychodów ani nie wystawiły lub nie otrzymały faktur. Z obowiązku tego zwolnione są jedynie podmioty wykonujące wyłącznie czynności zwolnione z VAT.

Składanie deklaracji odbywa się wyłącznie w formie elektronicznej, za pośrednictwem systemów włoskiej administracji skarbowej. Również zapłata podatku netto musi być dokonana elektronicznie.

Od 1 stycznia 2022 r. we Włoszech funkcjonuje pilotażowy program wstępnie wypełnionych deklaracji VAT dla podatników kwartalnych.

Zwrot VAT

Zwrot VAT przysługuje, jeżeli kwota nadwyżki podatku wynikająca z rocznej deklaracji VAT lub deklaracji kwartalnej wynosi co najmniej **2 582,28 euro**, a deklaracje za dwa poprzednie lata wykazują nadwyżkę podatku na korzyść podatnika. Kwota wnioskowanego zwrotu musi przekraczać **10,33 euro**.

Zaliczki na VAT

Zaliczka roczna na VAT musi zostać zapłacona **do 27 grudnia** każdego roku. Obowiązek ten dotyczy zasadniczo wszystkich podatników prowadzących działalność gospodarczą, handlową lub zawodową, niezależnie od formy prawnej.

Z obowiązku zapłaty zaliczki zwolnieni są m.in. podatnicy, którzy wykazali nadwyżkę VAT w grudniu lub w czwartym kwartale poprzedniego roku, rolnicy korzystający ze zwolnień, podatnicy stosujący ryczałt w działalności rozrywkowej, spółki zależne rozliczające VAT w ramach grupy VAT, podatnicy rozpoczynający działalność w trakcie roku oraz podmioty korzystające z uproszczonych procedur VAT. Zaliczka nie jest wymagana, jeżeli jej kwota nie przekracza **103,29 euro**.

Metody obliczania zaliczki na VAT

Zaliczka na VAT może być obliczana metodą historyczną, szacunkową albo analityczną. Metoda historyczna polega na zastosowaniu stawki 88% do kwoty VAT należnego wynikającej z rozliczenia za grudzień lub z deklaracji rocznej za poprzedni rok. Metoda szacunkowa opiera się na prognozie VAT należnego za grudzień lub czwarty kwartał bieżącego roku, również z zastosowaniem stawki 88%, przy czym niedoszacowanie może skutkować karami i odsetkami.

Metoda analityczna polega na faktycznym rozliczeniu VAT należnego do dnia **20 grudnia** bieżącego roku, z uwzględnieniem sprzedaży, zakupów, transakcji niezafakturowanych oraz rozliczeń wewnątrzwspólnotowych.

Intrastat

Podatnicy VAT we Włoszech, którzy przekraczają progi Intrastat w zakresie wewnątrzwspólnotowych nabyć lub dostaw towarów i usług, są zobowiązani do składania **miesięcznych deklaracji Intrastat do 25. dnia następnego miesiąca**. Deklaracje te służą celom statystycznym i mogą być składane elektronicznie.

Od 1 stycznia 2022 r. obowiązuje nowy formularz Intrastat dla transakcji typu call-off stock, natomiast obowiązek raportowania transakcji z San Marino został zniesiony z końcem 2021 r.

VAT krajowy – zasady ogólne

Włoski VAT w stawce podstawowej **22%** ma zastosowanie do większości dostaw towarów i usług dokonywanych na terytorium Włoch, z wyjątkiem czynności zwolnionych, opodatkowanych stawką 0%, objętych stawkami obniżonymi, dokonywanych przez podmioty niebędące podatnikami lub niezwiązanych z działalnością gospodarczą.

Odliczenie VAT naliczonego

Podatnicy wykonujący czynności opodatkowane mają prawo do odliczenia VAT naliczonego od zakupów związanych z tą działalnością, z wyjątkiem wydatków ustawowo wyłączonych z odliczenia. W przypadku działalności mieszanej (opodatkowanej i zwolnionej) odliczenie VAT jest możliwe częściowo.

VAT naliczony nie podlega odliczeniu m.in. w przypadku samochodów przeznaczonych wyłącznie do celów prywatnych, wydatków reprezentacyjnych oraz zakupów o charakterze prywatnym. W przypadku pojazdów wykorzystywanych zarówno do celów służbowych, jak i prywatnych, odliczeniu podlega 40% VAT.

VAT od importu towarów spoza UE podlega odliczeniu zgodnie z zasadami ogólnymi, mimo że nie jest dokumentowany fakturą VAT. W przypadku nabyć wewnątrzwspólnotowych VAT rozliczany jest przez

nabywcę i może być odliczony na zasadach ogólnych. Podobnie w przypadku usług otrzymanych od zagranicznych dostawców, rozliczanych w ramach mechanizmu odwrotnego obciążenia.

Ulga na złe długi (VAT bad debt relief)

Prawo do korekty VAT przysługuje dostawcy, który nie otrzymał zapłaty z powodu niewypłacalności kontrahenta lub nieskutecznej egzekucji. Warunkiem skorzystania z ulgi jest zakończenie postępowania egzekucyjnego bez zaspokojenia wierzytelności lub formalne zakończenie postępowania upadłościowego.

VAT naliczony przed rejestracją

We Włoszech VAT naliczony poniesiony **przed rejestracją do VAT** co do zasady **nie podlega odliczeniu**. W wyjątkowych sytuacjach możliwe jest jednak wynegocjowanie prawa do jego odzyskania bezpośrednio z włoską administracją skarbową, przy czym każda taka sytuacja oceniana jest indywidualnie.

Czynności zwolnione z VAT i częściowe prawo do odliczenia

Włoskie przepisy o VAT w dużej mierze odzwierciedlają **Dyrektywę VAT UE**, obejmując zwolnieniem podobne kategorie towarów i usług. Jednocześnie regulacje krajowe są znacznie bardziej szczegółowe i interpretowane w sposób bardzo precyzyjny przez administrację skarbową. Z tego względu w praktyce zaleca się korzystanie z lokalnego doradztwa przy ocenie zakresu zwolnień.

Skutkiem zwolnienia z VAT jest brak opodatkowania dostawy towarów lub świadczenia usług oraz brak prawa do odliczenia VAT naliczonego od kosztów związanych z wykonywaniem tych czynności, w tym kosztów ogólnych.

Jeżeli podatnik prowadzi jednocześnie działalność opodatkowaną i zwolnioną, VAT naliczony, którego nie można bezpośrednio przypisać do konkretnego rodzaju działalności, może być odliczany proporcjonalnie. Stosuje się wówczas tzw. **ogólny współczynnik proporcji (pro-rata)**, obliczany jako stosunek wartości transakcji opodatkowanych do sumy transakcji opodatkowanych i zwolnionych wykonanych w danym roku. Współczynnik ten, zaokrąglany w górę do pełnej liczby, stosuje się do VAT naliczonego od kosztów ogólnych.

Z kalkulacji tej proporcji wyłączone są dostawy środków trwałych, czynności pozostające poza zakresem VAT oraz dostawy towarów, przy nabyciu których VAT nie podlegał odliczeniu.

System korekt VAT od dóbr inwestycyjnych

Włochy stosują system korekt VAT naliczonego od **dóbr inwestycyjnych**, który pozwala na dostosowanie kwoty odliczonego podatku w kolejnych latach. Początkowe odliczenie VAT przy nabyciu środka trwałego zależy od struktury sprzedaży podatnika w momencie zakupu. Jeżeli w okresie korekty zmieni się przeznaczenie dobra lub współczynnik proporcji podatnika zmieni się o więcej niż 10 punktów procentowych, konieczna jest korekta odliczonego VAT.

Okres korekty wynosi **10 lat** w przypadku gruntów i budynków oraz **5 lat** dla pozostałych środków trwałych.

Opcja opodatkowania dostaw nieruchomości

Zasadniczo dostawy budynków i nieruchomości inwestycyjnych we Włoszech są zwolnione z VAT. Aby uniknąć negatywnych skutków zwolnienia, w szczególności obowiązku stosowania proporcji VAT do wydatków z ostatnich 10 lat, możliwe jest skorzystanie z **opcji opodatkowania**.

Opcję tę należy wybrać w momencie podpisania aktu notarialnego. Jeżeli nabywcą jest inny przedsiębiorca, transakcja podlega mechanizmowi odwrotnego obciążenia. W przypadku sprzedaży na rzecz osoby prywatnej VAT wykazuje się na fakturze.

Dostawy opodatkowane stawką 0%

We Włoszech stawka **0% VAT** (tzw. czynności niepodlegające opodatkowaniu) ma zastosowanie do wewnątrzwspólnotowych dostaw towarów, międzynarodowych usług transportowych oraz eksportu. VAT naliczony związany z tymi czynnościami podlega pełnemu odliczeniu.

Stawki obniżone VAT

Włoski system VAT przewiduje stawki obniżone w wysokości **10%, 5% oraz 4%**, stosowane do określonych grup towarów i usług. Ponieważ są to czynności opodatkowane, VAT naliczony od wydatków związanych z ich realizacją podlega odliczeniu, z wyjątkiem wydatków wyraźnie wyłączonych.

Od **1 stycznia 2024 r.** stawka VAT wzrosła z 5% do 10% m.in. na mleko w proszku i płynie dla niemowląt, preparaty do żywienia niemowląt, pieluchy dziecięce oraz produkty higieny menstruacyjnej.

Dostawy dokonywane przez podmioty niebędące podatnikami

Podmiot niebędący podatnikiem to osoba fizyczna lub prawna, która nie ma obowiązku rejestracji do VAT. Dostawy dokonywane przez takie podmioty co do zasady **nie podlegają włoskiemu VAT**.

Czynności niezwiązane z działalnością gospodarczą

Do czynności niepodlegających VAT należą w szczególności prywatne aktywności osób fizycznych, hobby oraz okazjonalne czynności wykonywane przez organizacje charytatywne za symbolicznym wynagrodzeniem. VAT nie jest naliczany, a podatek naliczony od związanych z nimi kosztów nie podlega odliczeniu.

Pracownicy wykonujący pracę na podstawie stosunku pracy nie są uznawani za dokonujących dostaw towarów lub świadczenia usług na rzecz pracodawcy.

Bony i vouchery

Włoskie przepisy rozróżniają dwa rodzaje bonów. **Bony jednego przeznaczenia** podlegają opodatkowaniu VAT już w momencie ich emisji lub każdorazowego przekazania, ponieważ znane są miejsce świadczenia i zasady opodatkowania. Sama realizacja bonu nie podlega VAT.

Bony różnego przeznaczenia opodatkowane są dopiero w momencie realizacji, czyli przy faktycznej dostawie towarów lub świadczeniu usług. Przeniesienie takiego bonu przed jego realizacją nie podlega VAT.

Rozliczenie kasowe VAT

Włoskie prawo podatkowe przewiduje możliwość stosowania **metody kasowej** rozliczania VAT dla podatników, których obrót nie przekracza 2 mln euro rocznie. W tym systemie VAT należny rozliczany jest w momencie otrzymania zapłaty od kontrahenta, jednak nie później niż po upływie jednego roku od wykonania dostawy.

VAT naliczony od zakupów może być odliczony dopiero po dokonaniu płatności. Jeżeli zarówno dostawca, jak i nabywca korzystają z metody kasowej, prawo do odliczenia powstaje dopiero po zapłacie.

Niektóre transakcje są wyłączone z tego systemu, w tym transakcje objęte procedurami szczególnymi, mechanizmem odwrotnego obciążenia, dostawy wewnątrzwspólnotowe, eksport oraz transakcje z podmiotami niebędącymi podatnikami. Po wyborze metody kasowej podatnik jest nią związany przez co najmniej **trzy lata**.

Szczególne procedury dla rolników i rybaków

Włoskie przepisy przewidują dwa systemy rozliczeń VAT dla rolników i rybaków: system specjalny oraz system zwykły. W systemie specjalnym stosuje się ryczałtowe stawki rekompensaty VAT ustalone ministerialnie, które pozwalają na uproszczone rozliczenie podatku.

Rolnicy mogą jednak wybrać system zwykły, składając odpowiednie oświadczenie w rocznej deklaracji VAT. Wybór ten wiąże podatnika na okres **trzech lat**.

Procedura marży dla biur podróży

Usługi biur podróży i organizatorów turystyki, obejmujące pakiety usług transportowych i noclegowych, podlegają szczególnej procedurze VAT opartej na **metodzie marży**. VAT naliczany jest wyłącznie od różnicy pomiędzy ceną sprzedaży a kosztami poniesionymi na zakup usług od innych dostawców, z których bezpośrednio korzysta klient.

Jeżeli usługa turystyczna realizowana jest w całości na terytorium UE, marża podlega opodatkowaniu stawką 22%. Usługi realizowane poza UE są nieopodatkowane, natomiast w przypadku usług mieszanych VAT nalicza się jedynie od części wykonanej w UE.

Procedura marży dla towarów używanych, dzieł sztuki i antyków

Włochy stosują szczególną procedurę marży dla handlu towarami używanymi, dziełami sztuki, przedmiotami kolekcjonerskimi i antykami. VAT naliczany jest wyłącznie od marży, czyli różnicy pomiędzy ceną sprzedaży a ceną zakupu, powiększonej o koszty napraw i wydatki dodatkowe.

Z procedury mogą korzystać zarówno podmioty zawodowo handlujące takimi towarami, jak i inni podatnicy. Podatnicy stosujący procedurę marży mogą jednak zrezygnować z niej i wybrać zasady ogólne, dokonując odpowiedniego wyboru w rocznej deklaracji VAT.

Metoda marży analitycznej

Metoda marży analitycznej jest podstawowym sposobem ustalania podstawy opodatkowania i kwoty VAT w procedurze marży. W tym modelu podstawa opodatkowania ustalana jest **oddzielnie dla każdego sprzedawanego towaru**.

VAT od odsprzedaży towarów oblicza się od dodatniej różnicy pomiędzy ceną sprzedaży danego towaru a jego ceną nabycia, powiększoną o koszty napraw oraz wydatki dodatkowe bezpośrednio związane z tym towarem. Jeżeli marża jest dodatnia, czyli cena sprzedaży przewyższa koszty poniesione na nabycie i przygotowanie towaru, różnica ta stanowi podstawę opodatkowania VAT po wyłączeniu kwoty uprzednio opodatkowanej.

W przypadku gdy marża jest ujemna, a więc cena sprzedaży jest niższa niż koszty nabycia i wydatki dodatkowe, uznaje się, że nie powstał dochód i VAT od danej transakcji nie jest należny.

Metoda marży globalnej

Metoda marży globalnej opiera się na tych samych zasadach co metoda analityczna, jednak różnica polega na tym, że marża ustalana jest **zbiorczo**, w odniesieniu do wszystkich transakcji dokonanych w danym miesiącu lub kwartale, a nie dla każdego towaru oddzielnie.

Istotną cechą tej metody jest możliwość przenoszenia ujemnych marż na kolejne okresy rozliczeniowe. Straty z danego okresu traktowane są jako zwiększenie kosztów zakupu w następnym okresie.

Metoda ta znajduje zastosowanie w szczególności w działalności polegającej na odsprzedaży pojazdów używanych, znaczków, monet oraz innych przedmiotów kolekcjonerskich, a także przy sprzedaży części i komponentów pochodzących z demontażu środków transportu lub urządzeń elektromechanicznych. Obejmuje ona również towary nabywane hurtowo po jednej, niepodzielnej cenie oraz towary o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 516,46 euro.

Podatnicy objęci zakresem metody globalnej mogą jednak zdecydować się na stosowanie metody marży analitycznej.

Metoda marży ryczałtowej

Metoda marży ryczałtowej ma zastosowanie wyłącznie do określonych kategorii podmiotów lub towarów. Podstawa opodatkowania ustalana jest w sposób uproszczony jako określony procent ceny sprzedaży, wynoszący odpowiednio 60%, 50% lub 25%, w zależności od rodzaju towaru lub działalności.

Szczególny system VAT dla publikacji

W odniesieniu do działalności wydawniczej włoskie prawo przewiduje szczególny system, w którym VAT rozliczany jest wyłącznie przez wydawcę lub podmiot ponoszący ekonomiczne ryzyko wydawnicze. Kolejne etapy dystrybucji, realizowane przez hurtowników, kioskarzy czy księgarzy, traktowane są jako czynności wyłączone z opodatkowania VAT.

VAT naliczany jest od ceny sprzedaży dla odbiorcy końcowego, przy zastosowaniu jednego z dwóch modeli: w oparciu o faktyczną liczbę sprzedanych egzemplarzy albo w oparciu o liczbę egzemplarzy dostarczonych lub wysłanych, pomniejszoną o ryczałtowy wskaźnik zwrotów.

W systemie opartym na liczbie sprzedanych egzemplarzy podstawa opodatkowania ustalana jest jako różnica pomiędzy liczbą egzemplarzy wysłanych a liczbą egzemplarzy niesprzedanych, które zostały zwrócone. Wydawcy zobowiązani są wówczas do prowadzenia specjalnej ewidencji pozwalającej na prawidłowe ustalenie VAT należnego.

System ryczałtowy dotyczący zwrotów polega natomiast na ustaleniu podstawy opodatkowania według liczby dostarczonych egzemplarzy, pomniejszonej o z góry ustalony procent zwrotów. Metoda ta stosowana jest powszechnie do gazet codziennych, czasopism i książek w formie papierowej lub drukowanej, także w przypadku ich dystrybucji cyfrowej.

Warunkiem zastosowania tego systemu jest to, aby publikacje należały do kategorii produktów wydawniczych, takich jak gazety, czasopisma, książki czy katalogi, oraz aby cena sprzedaży była nadrukowana na okładce. W przypadku braku ceny obowiązują ogólne zasady VAT.

One Stop Shop (OSS)

Włochy, podobnie jak inne państwa UE, stosują uproszczone procedury deklarowania i płatności VAT w ramach systemu **One Stop Shop (OSS)**. System ten obejmuje usługi B2E, usługi B2C opodatkowane w kraju konsumpcji oraz sprzedaż wysyłkową towarów w UE i spoza UE. Korzystanie z OSS jest dobrowolne – w przypadku rezygnacji stosuje się standardowe zasady rejestracji i rozliczeń VAT.

OSS obejmuje trzy schematy: schemat unijny, schemat nieunijny oraz Import OSS (IOSS). Schemat nieunijny przeznaczony jest dla podmiotów spoza UE świadczących usługi na rzecz konsumentów unijnych. Schemat unijny dotyczy przedsiębiorców z UE realizujących usługi B2C oraz wewnątrzwspólnotową sprzedaż wysyłkową towarów. Import OSS obejmuje sprzedaż wysyłkową towarów importowanych o wartości do 150 euro.

Po rejestracji do OSS w jednym państwie członkowskim podatnik składa jedną zbiorczą deklarację VAT i rozlicza podatek należny według stawek obowiązujących w krajach konsumpcji. VAT naliczony nie podlega odliczeniu w deklaracji OSS i musi być odzyskiwany w drodze odrębnych wniosków o zwrot.

Dla przedsiębiorców unijnych przewidziano próg uproszczenia w wysokości 10 000 euro rocznie. Do jego przekroczenia VAT rozliczany jest w kraju siedziby podatnika.

Import One Stop Shop (IOSS)

W ramach IOSS możliwe jest uproszczone rozliczanie VAT od towarów importowanych spoza UE o wartości nieprzekraczającej 150 euro. VAT doliczany jest do ceny sprzedaży i pobierany przez dostawcę lub pośrednika unijnego, a następnie przekazywany do administracji podatkowej państwa identyfikacji.

W przypadku zastosowania IOSS import towarów do Włoch jest zwolniony z VAT. System ten ma charakter dobrowolny – w razie jego niestosowania obowiązują standardowe procedury celne i podatkowe.

Zbycie przedsiębiorstwa jako całości (TOGC)

Włoskie przepisy umożliwiają traktowanie zbycia całości lub części przedsiębiorstwa jako czynności **niepodlegającej VAT**. Wynika to z założenia, że transakcja taka nie prowadzi do konsumpcji, lecz stanowi kontynuację działalności gospodarczej przez nabywcę.

Nabywca przejmuje wszystkie prawa i obowiązki związane z przekazywaną działalnością, w tym również pozycje podatkowe dotyczące składników majątkowych. Obejmuje to także nadwyżki VAT naliczonego z poprzednich okresów, które mogą zostać przez nabywcę wykorzystane lub objęte wnioskiem o zwrot.

Krajowy mechanizm odwrotnego obciążenia

W celu przeciwdziałania nadużyciom podatkowym Włochy wprowadziły krajowy mechanizm odwrotnego obciążenia dla określonych transakcji pomiędzy podmiotami włoskimi. W takim przypadku VAT rozliczany jest bezpośrednio przez nabywcę, który wykazuje jednocześnie VAT należny i naliczony.

Mechanizm ten obejmuje m.in. sprzedaż złomu i palet używanych, usługi podwykonawcze w budownictwie, sprzedaż budynków w określonych przypadkach, usługi sprzątanía i instalacyjne w sektorze budowlanym, sprzedaż telefonów komórkowych i laptopów przed etapem sprzedaży detalicznej oraz handel certyfikatami energetycznymi.

Mechanizm podzielonej płatności (split payment)

System split payment obowiązujący we Włoszech dotyczy transakcji realizowanych na rzecz administracji publicznej. Podmioty publiczne nie przekazują VAT dostawcom, lecz wpłacają go bezpośrednio do administracji skarbowej, regulując faktury w kwocie netto.

System ten ułatwia pobór podatku, lecz może prowadzić do trwałych nadwyżek VAT po stronie dostawców. W odpowiedzi wprowadzono uproszczone procedury zwrotu VAT. Split payment nie ma zastosowania do czynności poza zakresem VAT oraz do transakcji objętych mechanizmem odwrotnego obciążenia.

Kary i odsetki

Włoski system VAT przewiduje rozbudowany katalog sankcji mających na celu zapewnienie prawidłowego wywiązywania się z obowiązków podatkowych. Wysokość kar uzależniona jest od rodzaju naruszenia, skali błędu oraz ewentualnej intencji oszustwa.

Kary obejmują m.in. brak złożenia deklaracji VAT, złożenie deklaracji nieprawidłowej, zaniżenie zobowiązania podatkowego, niewpłacenie podatku w terminie, naruszenia obowiązków fakturowania i ewidencji oraz nieprawidłowe stosowanie mechanizmu odwrotnego obciążenia. W zależności od przypadku sankcje mogą wynosić od kwot ryczałtowych do nawet 180% należnego podatku.

Włoskie prawo przewiduje możliwość znaczącego obniżenia kar w ramach instytucji **czynnego żalu (ravvedimento operoso)**, pod warunkiem dobrowolnego uregulowania zaległości w określonych terminach. Im szybciej podatnik skoryguje naruszenie, tym niższa kara ma zastosowanie.

Odsetki od zaległości VAT

Poza sankcjami administracyjnymi podatnik jest zobowiązany do zapłaty **odsetek od zaległego lub nienależnie odzyskanego VAT**. Odsetki te mają charakter rekompensaty ekonomicznej dla państwa.

Odsetki od zaległości są naliczane według **ustawowej stopy procentowej**, ustalonej corocznie przez włoskie Ministerstwo Gospodarki i Finansów. Naliczanie następuje **automatycznie, dzień po dniu**, począwszy od dnia następującego po terminie płatności podatku.

VAT w transakcjach międzynarodowych – towary

Wewnątrzwspólnotowe dostawy towarów (WDT)

Za wewnątrzwspólnotową dostawę uznaje się odpłatną sprzedaż towarów, które są wysyłane lub transportowane z Włoch do innego państwa UE przez:

- sprzedawcę,
- nabywcę,
- lub podmiot trzeci działający na ich rzecz,

pod warunkiem że **nabywcą jest podatnik VAT** zarejestrowany w innym państwie członkowskim. Jeżeli warunki te nie są spełnione, transakcja podlega opodatkowaniu VAT we Włoszech.

Sprzedaż towarów przez włoskie firmy na rzecz konsumentów w UE

Włoskie przedsiębiorstwa sprzedające towary lub świadczące usługi elektroniczne, telekomunikacyjne i nadawcze (BTE) na rzecz konsumentów w innych krajach UE podlegają **regułom sprzedaży na odległość**.

Od 1 lipca 2021 r. obowiązuje **jednolity, ogólnoeuropejski próg sprzedaży**, po którego przekroczeniu VAT rozliczany jest w kraju konsumenta (m.in. przez OSS).

Sprzedaż towarów między firmami w UE (B2B)

Dostawy realizowane przez włoskich podatników na rzecz firm zarejestrowanych do VAT w innych państwach UE **nie podlegają włoskiemu VAT**, jeżeli:

- nabywca posiada ważny numer VAT UE,
- numer ten jest wskazany na fakturze,
- faktura zawiera odpowiednią adnotację o transakcji wewnątrzwspólnotowej,
- dostawca składa deklarację Intrastat.

Sprzedawca powinien dochować należytej staranności w weryfikacji spełnienia tych warunków.

Transakcje trójkątne (triangulacja)

Triangulacja występuje, gdy:

- dochodzi do **dwóch sprzedaży prawnych**,
- ale tylko **jednego fizycznego przemieszczenia towaru** – bezpośrednio od pierwszego dostawcy do końcowego nabywcy.

Wyróżnia się:

- triangulację krajową,
- triangulację unijną,
- triangulację z udziałem państwa trzeciego.

W przypadku triangulacji unijnej Włochy stosują **procedury uproszczone**, które pozwalają uniknąć rejestracji VAT w kraju przeznaczenia towaru, o ile spełnione są wymogi formalne (m.in. ważny numer VAT odbiorcy).

Przemieszczenia towarów

Czasowe przemieszczenie towarów

Nie stanowi dostawy wewnątrzwspólnotowej sytuacja, gdy towary są wysyłane:

- w celu wykonania usługi,
- do czasowego użycia,
- na targi, wystawy lub demonstracje,

pod warunkiem że **wracają do Włoch**. Takie operacje muszą być ewidencjonowane w rejestrze przemieszczeń wewnątrzunijnych.

Przemieszczenie własnych towarów

Jeżeli przedsiębiorstwo przenosi własne towary z Włoch do innego kraju UE (bez zmiany właściciela), uznaje się to za **fikcyjną dostawę towarów**.

W praktyce oznacza to konieczność **rejestracji VAT w kraju przeznaczenia**.

Import i eksport towarów

Eksport poza UE

Dostawy towarów wywożonych poza UE są **opodatkowane stawką 0% VAT**, o ile spełnione są warunki formalne.

Rozróżnia się:

- **eksport bezpośredni** – transport organizowany przez sprzedawcę,
- **eksport pośredni** – transport organizowany przez nabywcę.

Aby transakcja była zwolniona z VAT:

- nabywca musi być przedsiębiorcą,
- towar nie może być przetwarzany we Włoszech,
- wywóz musi nastąpić w ciągu 90 dni od dostawy.

Import towarów spoza UE

Towary wprowadzane na obszar UE podlegają:

- należnościom celnym,
- VAT importowemu.

VAT importowy co do zasady **podlega odliczeniu**, pod warunkiem prawidłowej odprawy celnej i użycia numeru **EORI**, powiązanego z włoskim numerem VAT importera.

Sprzedaż towarów podróżnym spoza UE (Tax Free)

Osoby mieszkające poza UE mogą kupować towary we Włoszech **bez VAT**, jeżeli:

- wartość zakupów przekracza 70,46 EUR brutto,
- towary mają charakter prywatny,
- są wywiezione poza UE w bagażu osobistym,
- wystawiona jest faktura elektroniczna (OTELLO 2.0),
- sprzedawca uzyska potwierdzenie wywozu.

Usługi świadczone na rzecz zagranicznych odbiorców

Zasady ogólne

- **B2B**: miejsce opodatkowania to kraj siedziby klienta – VAT rozlicza nabywca (odwrotne obciążenie).
- **B2C**: co do zasady VAT naliczany jest w kraju usługodawcy, z wyjątkiem wybranych usług świadczonych na rzecz klientów spoza UE.

Usługodawca musi posiadać odpowiednie dowody statusu klienta (np. numer VAT lub potwierdzenie miejsca zamieszkania poza UE).

Wyjątki od ogólnych zasad opodatkowania usług VAT

Najważniejsze wyjątki

Od ogólnych reguł dotyczących miejsca opodatkowania usług istnieje szereg istotnych odstępstw, z których najważniejsze obejmują:

Usługi związane z nieruchomościami

Do tej kategorii należą m.in.:

- usługi budowlane,
- zarządzanie nieruchomościami,
- pośrednictwo w obrocie nieruchomościami,
- usługi zakwaterowania hotelowego.

Usługi te podlegają VAT w kraju, w którym dana nieruchomość jest fizycznie położona, niezależnie od miejsca siedziby usługodawcy lub usługobiorcy.

Transport pasażerski

VAT naliczany jest wyłącznie w odniesieniu do odcinków trasy przebiegających na terytorium Włoch.

Wstęp na wydarzenia

Usługi polegające na umożliwieniu wstępu na wydarzenia:

- kulturalne,
- sportowe,
- artystyczne,
- naukowe,
- edukacyjne,

podlegają VAT **w miejscu faktycznego odbywania się wydarzenia**, zarówno gdy nabywcą jest konsument (B2C), jak i podatnik VAT (B2B).

Usługi gastronomiczne i cateringowe

- Jeżeli usługa świadczona jest z **lokalu stałego**, VAT rozliczany jest w kraju jej wykonania.
- Jeżeli usługa świadczona jest **na pokładzie środka transportu pasażerskiego** realizującego podróż wewnątrz UE, VAT należny jest w państwie członkowskim rozpoczęcia podróży.

Inne istotne wyjątki obejmują m.in.:

- usługi niematerialne związane z prawami autorskimi (licencje, koncesje, cesje),
- usługi reklamowe,
- doradztwo prawne i techniczne,
- przetwarzanie i udostępnianie danych,
- usługi bankowe, finansowe i ubezpieczeniowe (z wyłączeniem wynajmu sejfów),
- udostępnianie personelu,
- leasing i najem ruchomości (z wyłączeniem pojazdów),
- dostęp do systemów gazowych i elektroenergetycznych oraz usługi bezpośrednio z nimi powiązane,
- usługi telekomunikacyjne, nadawcze i elektroniczne po przekroczeniu progu 10 000 EUR,
- usługi elektroniczne świadczone ponad próg 10 000 EUR.

Usługi BTE – sytuacje szczególne

Usługi nadawcze, telekomunikacyjne i elektroniczne (BTE)

Dla usług BTE obowiązują **szczególne zasady opodatkowania**. Od 1 stycznia 2015 r. miejscem opodatkowania jest **kraj, w którym znajduje się klient**.

- **B2B** – VAT rozlicza nabywca zgodnie z mechanizmem odwrotnego obciążenia.
- **B2C** – dostawca zagraniczny musi rozliczyć VAT w kraju konsumenta.

Dostawca może:

- zarejestrować się do VAT w każdym państwie UE osobno, lub
- skorzystać z procedury **One Stop Shop (OSS)**.

Dla firm mających siedzibę w UE obowiązuje **unijny próg 10 000 EUR**, poniżej którego VAT rozliczany jest w kraju siedziby usługodawcy.

Zwroty VAT dla podmiotów zagranicznych

Zwrot VAT dla firm z UE

Przedsiębiorstwa z innych państw UE mogą ubiegać się o zwrot włoskiego VAT zapłaconego przy zakupach związanych z działalnością gospodarczą, pod warunkiem że:

- nie posiadają stałego zakładu we Włoszech,
- nie dokonują tam sprzedaży (z wyjątkiem transakcji objętych reverse charge).

Wnioski:

- składane są elektronicznie za pośrednictwem administracji podatkowej kraju siedziby,
- obejmują okres co najmniej jednego kwartału i maksymalnie jednego roku,
- minimalna kwota zwrotu wynosi 50 EUR (400 EUR dla okresów krótszych niż rok).

Włoski organ podatkowy ma maksymalnie **6 miesięcy** na wydanie decyzji.

Zwrot VAT dla firm spoza UE

Podmioty spoza UE mogą ubiegać się o zwrot VAT, jeżeli:

- prowadzą działalność gospodarczą poza UE,
- nie są zarejestrowane do VAT we Włoszech,
- nie posiadają tam stałego zakładu,
- istnieje zasada wzajemności podatkowej,
- kraj siedziby posiada system VAT lub podatku obrotowego.

Wnioski składane są **w formie papierowej** bezpośrednio do włoskiej administracji podatkowej.

Elementy faktury VAT we Włoszech

Faktura pełna

Powinna zawierać m.in.:

- dane sprzedawcy i jego numer VAT,
- dane nabywcy,
- datę i numer faktury,
- opis towarów lub usług,
- podstawę opodatkowania, stawkę VAT i kwotę podatku.

Faktura uproszczona

Możliwa dla transakcji do 400 EUR, z wyjątkiem m.in.:

- WDT,
- transakcji objętych reverse charge,
- sprzedaży eksportowej dla eksporterów regularnych.

Zwolnienia z VAT we Włoszech

Zwolnieniu z VAT podlegają m.in.:

- usługi medyczne i szpitalne,
- edukacja i kształcenie,
- usługi ubezpieczeniowe i finansowe,
- transport publiczny,
- usługi społeczne i opiekuńcze,
- wynajem nieruchomości (z określonymi wyjątkami),
- dostawy inwestycyjnego złota,
- działalność charytatywna i non-profit.

Stawka 0% VAT

Stawką 0% objęte są:

- dostawy wewnątrzwspólnotowe,
- eksport,
- międzynarodowy transport towarów.

Obniżone stawki VAT we Włoszech

10%

Dotyczy m.in.:

- wybranych produktów spożywczych,
- usług gastronomicznych,
- robót budowlanych mieszkaniowych,
- usług hotelowych,
- dzieł sztuki i antyków.

5%

Stosowana m.in. do:

- usług opieki zdrowotnej i społecznej,
- produktów dla niemowląt,
- artykułów higienicznych.

4%

Najniższa stawka VAT obejmuje:

- podstawową żywność,
- książki i prasę (także elektroniczną),
- leki i sprzęt medyczny,
- posiłki w stołówkach szkolnych i zakładowych.